

ชื่อผลงาน การพัฒนา Color ID Labeling เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยสี่ธรรมชาติ

ที่มาความสำคัญ/หลักการเหตุผล/เป้าหมายที่คาดหวัง

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการขับเคลื่อนงานด้าน วทน. สู่การพัฒนาพื้นที่จังหวัด ชุมชนและท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560 นั้น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้จัดทำโครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าทออีสานด้วยนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ภายใต้แผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ เพื่อตอบโจทย์ ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดตามอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคอีสานด้านนวัตกรรมผ้าทอพื้นเมืองและเครื่องแต่งกาย โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ของใช้และสิ่งทอ สำนักเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ ได้จัดทำโครงการการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผ้าทอมือย้อมสี่ธรรมชาติด้วยนวัตกรรม Color ID Labeling และการพัฒนาผ้าครามเป็นผ้ายีนส์ ภายใต้โครงการดังกล่าว

โดยโครงการการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผ้าทอมือย้อมสี่ธรรมชาติด้วยนวัตกรรม Color ID Labeling และการพัฒนาผ้าครามเป็นผ้ายีนส์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 นั้นมีเป้าประสงค์หลักเพื่อจะนำองค์ความรู้ด้าน วทน. ซึ่งเป็นองค์ความรู้ของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ถ่ายทอดสู่กลุ่มผู้ประกอบการ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้เข้มแข็งด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสามารถปรับใช้องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและนำไปพัฒนารูปแบบสินค้าของชุมชนให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์จังหวัด สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มโอกาสในการตลาดให้กับสินค้าประเภทผ้าทอมือของกลุ่มจังหวัดให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และเกิดการขยายฐานลูกค้าสู่กลุ่มประชากรยุค Thailand 4.0 เพิ่มมากขึ้น

นวัตกรรม Color ID Labeling เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า OTOP ด้วยการใช้ค่าสีทางวิทยาศาสตร์ผนวกกับข้อมูลรายละเอียดของตัวผลิตภัณฑ์เช่นข้อมูลที่สามารถจำแนกวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เช่น การใช้ฝ้าย และครามที่ปลูกเองในท้องถิ่น รวมถึงลวดลายผืนผ้าและเทคนิคการทอที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของผ้าทอประจำถิ่นนั้นด้วยการแสดงอัตลักษณ์ประจำถิ่น โดย นวัตกรรม Color ID Labeling จะเป็นตัวชี้บ่งที่สามารถสื่อสารกับผู้บริโภคถึง ประวัติความเป็นมา มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชนและนำไปสู่การสร้างตลาดระดับ premium ได้ โดยเฉพาะผ้าทอมือที่ย้อมสี่ธรรมชาติจากวัตถุดิบท้องถิ่น เช่น คราม ที่สามารถเกิดสีและลักษณะเฉพาะตัวของผ้าครามในแต่ละพื้นที่มีเฉดสีที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศของแต่ละช่วงเวลาในการย้อม ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือวิทยาศาสตร์มาตรวจวิเคราะห์และกำหนดค่าของสีออกมาเป็นตัวเลขทางวิทยาศาสตร์ตามมาตรฐานสากล เช่น CIELAB หรือ Hunter LAB จะทำให้นักวิจัยหรือกลุ่มลูกค้าสามารถทราบถึงแหล่งที่มาผลิตภัณฑ์ได้ว่า ผ้าผืนดังกล่าวได้ผลิตที่ไหนและปีไหน รวมถึงสามารถนำค่าสีนั้นตั้งเป็น Color Id ร่วมกับการทำ AR Code ในฉลาก ซึ่งทำให้ผู้ซื้อสามารถสอบกลับถึงแหล่งที่มาและกระบวนการผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ว่าได้สินค้าของแท้จากแหล่งที่ผลิตโดยตรง

ปัญหาอุปสรรค -

ความต้องการของสังคมหรือชุมชน

ชุมชนมีความต้องการนวัตกรรม Color ID Labeling มาช่วยในการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นให้สามารถรักษาองค์ความรู้และคงเอกลักษณ์สินค้าเฉพาะถิ่นโดยเฉพาะผ้าทอมือของไทยมิให้สูญหาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากระบวนการสร้าง Color ID Labeling ที่เหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอสีธรรมชาติที่ได้มาตรฐานและสามารถสอยกลับได้

การดำเนินงาน ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนา Color ID Labeling เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยสีธรรมชาติ” จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2560 ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าฝ้าย หมู่ที่ 8 บ้านโคกสะอาด ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 20 – 21 ธันวาคม 2560 ณ ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านนาคอย หมู่ที่ 5 ตำบลนางัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ผู้รับบริการ ประชาชนได้รับประโยชน์

ผู้ประกอบการผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติที่มีศักยภาพ ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และตอนล่าง สามารถนำเทคโนโลยีด้านการกำหนดสีด้วยเทคนิควิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เป็น Color ID Labeling ที่สื่อถึงเรื่องราวของผืนผ้าและสามารถสอยกลับถึงแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ โดยการสร้างฐานข้อมูลในการสอยกลับของแหล่งที่มาของผ้าบนระบบดิจิทัล ด้วยการกำหนดค่าสีที่เป็นรหัสสากล สถานที่ กระบวนการและเวลา ในการผลิต รวมถึงปริมาณที่ผลิตได้ในแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดเรื่องราวของผืนผ้าที่สามารถส่งต่อไปยังผู้ซื้อในตลาดสากลได้

สำนัก กอง (เจ้าของเรื่อง) สำนักเทคโนโลยีชุมชน

ชื่อ-นามสกุล (ผู้เขียน) นางสาวสายจิต ดาวสุโข ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

